

Besluit van de Vlaamse Regering tot definitieve vaststelling van een gedeeltelijke herziening van het ruimtelijk structuurplan Vlaanderen

DE VLAAMSE REGERING,

Gelet op de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening, artikel 2.1.3, §9;

Gelet op het besluit van de Vlaamse Regering van 23 september 1997 houdende definitieve vaststelling van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen, bekrachtigd bij het decreet van 17 december 1997, wat de bindende bepalingen betreft, en op het besluit van de Vlaamse Regering van 12 december 2003 houdende definitieve vaststelling van een herziening van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen, bekrachtigd bij het decreet van 19 maart 2004, wat de bindende bepalingen betreft;

Gelet op het ontwerp van gedeeltelijke herziening van het ruimtelijk structuurplan Vlaanderen, voorlopig vastgesteld door de Vlaamse Regering op 18 december 2009;

Gelet op de opmerkingen, bezwaren, standpunten en adviezen in het kader van het openbaar onderzoek dat gehouden werd van 10 februari 2010 tot en met 11 mei 2010, en de resultaten van inspraakvergaderingen georganiseerd op 15 maart 2010 in Leuven, op 16 maart 2010 in Gent, op 23 maart 2010 in Hasselt, op 29 maart 2010 in Antwerpen en op 30 maart 2010 in Brugge;

Gelet op het advies van de Strategische Adviesraad Ruimtelijke Ordening, gegeven op 3 september 2010;

Gelet op het standpunt van het Vlaams Parlement, opgenomen in een resolutie die werd aangenomen op 6 oktober 2010;

Overwegende dat ook de SerV en de MiNa-raad uitgenodigd werden over het ontwerp van gedeeltelijke herziening een standpunt uit te brengen; dat deze raden bij brief verwezen hebben naar hun eerdere adviezen over het voorontwerp van herziening, uitgebracht op respectievelijk 1 april 2009 en 2 april 2009;

Overwegende dat op de volgende manier met de opmerkingen, bezwaren, standpunten en adviezen kan worden omgegaan:

1. Voor wat de algemene lijn, de aard en de redactie betreft van het zogenaamde addendum op het RSV:

In zijn advies stelt de Strategische Adviesraad Ruimtelijke Ordening dat de voorstellen in het huidige addendum onevenwichtig zijn en te sterk in het voordeel van de "harde" sectoren. Het addendum is aangepast in functie van een beter

evenwicht tussen harde en zachte sectoren, zodat er meer wordt aangesloten bij de doelstellingen en basisprincipes van het huidige RSV. Zo zijn enkele van de gecontesteerde bijzondere economische knooppunten geschrapt, en zijn er striktere voorwaarden ingeschreven voor het aansnijden van een reservepakket aan bedrijventerreinen. In het onderdeel over de ruimtebegroting wordt ingeschreven dat, voor wat het ritme van bestemmingswijzigingen betreft, er verhoudingsgewijs een evenwicht moet worden nagestreefd tussen nog te realiseren taakstellingen voor de verschillende bestemmingscategorieën.

Een aantal adviesinstanties merkte op dat de Vlaamse Regering eind 2010 een herziening vaststelt waarin taakstellingen vermeld staan met als planhorizon 2012. In opvolging van die opmerking is her en der in het addendum de vermelding van die horizon geschrapt bij taakstellingen. De Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening bepaalt sowieso dat een ruimtelijk structuurplan blijft gelden tot het wordt herzien. Ook na 2012 blijven de opties van het herziene RSV dus van kracht, tot het RSV wordt vervangen door een nieuw beleidsplan ruimte Vlaanderen. Het herziene RSV kan zeker voor de korte termijn de basis blijven bieden voor het ruimtelijk beleid. Dat bleek ook uit het onderzoek dat aan de herziening ten grondslag ligt. Voor kwalitatieve opties van het RSV is er op dat vlak alvast geen probleem, maar dat is ook niet het geval voor meer kwantitatieve opties, zoals taakstellingen en de ruimtebegroting. De inschatting van ruimtebehoeften, waarvan de neerslag te vinden is in het informatief gedeelte van het addendum, is gebeurd voor een periode van vijf jaar (de tekst van het informatief gedeelte wordt dus voor wat betreft de weergave van onderzoeken uiteraard niet aangepast). Maar er kan gesteld worden dat de taakstellingen die uit dat onderzoek voortvloeien, ook na 2012 een grondslag en verantwoording bieden voor onder meer bestemmingswijzigingen. Dat wordt ook uitgelegd in de inleiding bij zowel het informatief als het richtinggevend deel, en bij de onderscheiden thema's. Ook in de ruimtebegroting is derhalve "2012" niet als streefdatum opgenomen. Overigens is het onderzoek voor de ruimtebehoeften telkens gebeurd met een doorkijk na 2012.

In de ruimtebegroting wordt een passage ingeschreven die een gelijktijdige aanpak voor de ruimtevragers moet helpen garanderen. Voor wat het ritme van die bestemmingswijzigingen betreft moet een evenwicht worden nagestreefd tussen de verschillende bestemmingscategorieën. Dit betekent dat het verlaten van de planhorizon niet neer komt op een onevenwichtige prioritering tussen de sectoren.

Tijdens het openbaar onderzoek zijn verschillende vragen geformuleerd tot afstemming met recente studies en visies (vb. Mobiliteitsvisie 2020 De Lijn, Masterplan 2014 Vlaamse waterwegen, decreet grond- en pandenbeleid, ...). In navolging van het advies van de Strategische Adviesraad Ruimtelijke Ordening worden deze niet opgenomen in het addendum. Hiervoor zal een gedegen afstemming gezocht worden in functie van het nieuwe Beleidsplan Ruimte Vlaanderen.

Er is in de inleiding bij het informatief en het richtinggevend deel ook verduidelijking opgenomen i.v.m. het lange termijnspoor van herziening van het RSV en de relatie met de gedeeltelijke herziening die thans wordt vastgesteld. Recente visies en studies van diverse beleidsdomeinen kunnen worden

meegenomen bij de opmaak van het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen dat op termijn het RSV vervangt.

In onder meer het advies van de SARO wordt de noodzaak van deze herziening in vraag gesteld. De herziening is echter noodzakelijk voor de continuïteit in het ruimtelijk beleid, in afwachting van een nieuw Beleidsplan Ruimte Vlaanderen.

In opvolging van opmerkingen over onderbouwing en motivatie is het gehanteerde cijfermateriaal geoptimaliseerd en meer leesbaar gemaakt, en zijn een aantal technische onvolkomenheden weggewerkt, o.a. voor het thema werken.

Zoals sommige adviesinstanties terecht opmerkten is het addendum op zich niet optimaal leesbaar. Dat komt omdat het focust op de wijzigingen aan het RSV en niet de integrale tekst kan weergeven. Na het doorlopen van de decretale procedure en de uiteindelijke goedkeuring van het addendum zal een gecoördineerde versie van het ruimtelijk structuurplan Vlaanderen worden opgemaakt.

2. Voor wat het thema "wonen" betreft:

In het addendum wordt, in opvolging van rechtspraak, verduidelijkt dat de selectie van meervoudige hoofddorpen strookt met het RSV

3. Voor wat het thema "werken" betreft:

Het reservepakket van 1.400 ha bedrijventerreinen, dat voortkomt uit de maximale prognoses van de IBM studie, is behouden. Gelet op de vraag naar evenwicht tussen harde en zachte sectoren echter zijn extra grendels ingebouwd alvorens dit pakket kan aangesproken worden, zoals de zorg voor een zorgvuldig ruimtegebruik. Er wordt ook ingeschreven dat dit pakket sowieso pas na 2012 kan worden aangesproken.

In de tekst zijn activeringsmaatregelen opgeladen voor het saneren van brownfields en is de beleidsprioriteit ervan aangegeven ten opzichte van het aansnijden van nieuwe terreinen.

Verschillende adviesinstanties stellen vragen bij de selectie van de bijzondere economische knooppunten in het algemeen, en meer specifiek bij de volgende: Brecht, Stekene, Sint-Gillis-Waas, Hamme, en Zelzate-Assenede.

- Brecht: De Strategische Adviesraad Ruimtelijke Ordening stelt dat het hier geen bestaande concentratie betreft. Het voorzien van stedelijke functies van bovenlokaal niveau hier is niet afgestemd op de draagkracht van de woonkern Brecht. De ontwikkeling van stedelijke functies in Brecht zal leiden tot een toename van de congestie in de ruime omgeving en verminderde doorstroming op het hoofdwegennet. De selectie kan leiden tot een sterke aantasting van het fysisch systeem en de versnippering van de open ruimte.

De argumenten die de SARO aanhaalt zijn moeilijk of niet te weerleggen. De selectie van het bijzonder economisch knooppunt Brecht wordt dan ook geschrapt. De stopplaats Noorderkempen kan ontwikkeld worden tot een volwaardig station met transferiumfunctie. Daartoe behoren ondersteunende functies zoals P&R, ruime parkeergelegenheid, ondersteunende horeca (met o.a. hotel en congresfaciliteiten), ondersteunende commerciële diensten (met kleine supermarkt, strijkatelier, fietsatelier, ...), beperkte oppervlakte kantoor (o.a. vergaderfaciliteiten). Vastgesteld wordt dat dit ingepast kan worden binnen de principes van het RSV en dat derhalve ook zonder de selectie als bijzonder economisch knooppunt een ruimtelijk uitvoeringsplan kan worden opgemaakt – al dan niet een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan tot wijziging van het bestaande gewestelijk RUP 'Stopplaats Noorderkempen en ringweg te Brecht' zoals definitief vast gesteld door de Vlaamse regering op 5 december 2003 – om ondersteunende functies voor dit station mogelijk te maken.

- Stekene: De Strategische Adviesraad Ruimtelijke Ordening stelt dat er geen aansluiting is op het spoorwegennet of het waterwegennet. De Raad heeft zijn twijfels of de selectie van deze bijzondere economische knooppunten strookt met de principes uit het RSV. Zeer specifiek wijst de Raad op het belang van de structurerende functies landbouw, natuur en bos.

De argumenten die de Strategische Adviesraad Ruimtelijke Ordening aanhaalt zijn terecht; het gaat immers om een nieuwe, unimodale ontwikkeling in het buitengebied. De selectie van het bijzonder economisch knooppunt Stekene wordt dan ook niet weerhouden.

- Sint-Gillis-Waas: De Strategische Adviesraad Ruimtelijke Ordening herneemt de argumenten die zij aanhaalde voor wat betreft de selectie van een bijzonder economisch knooppunt Stekene.

In tegenstelling tot Stekene gaat het hier echter om een bestaande concentratie aan bedrijvigheid, nl. het bedrijventerrein Kluizenmolen aan de E34. Het is niet de bedoeling om de ontwikkeling van een regionaal bedrijventerrein toe te laten ter hoogte van de meer oostelijk gelegen bestaande (beperkte) kleinhandelsconcentratie aan Meubelplein De Piramiden in Sint-Gillis-Waas.. Aangezien Stekene wegvalt als bijzonder economisch knooppunt, is er geen reden meer om de afweging voor het economisch knooppunt Sint Gillis-Waas – Kluizenmolen, oorspronkelijk gekoppeld aan de afweging voor Stekene (en voor Hamme) op gewestelijk niveau te behouden. De afweging komt toe aan de provincie. Bij de verdere uitwerking dient voldoende aandacht te gaan naar de impact op het habitatrichtlijngebied 'Bossen en Heiden van zandig Vlaanderen' en het nemen van milderende maatregelen om deze impact te minimaliseren, conform het advies van het Agentschap Natuur en Bos (dd. 2 februari 2009) over de voortoets inzake passende beoordeling voor het addendum (zie hoger).

- Hamme: De Strategische Adviesraad Ruimtelijke Ordening herneemt de argumenten die zij aanhaalde voor wat betreft de selectie van een bijzonder economisch knooppunt Stekene..

In tegenstelling tot Stekene gaat het hier echter om een bestaande concentratie, nl. het bedrijventerrein Zwaarveld aan de N41. Aangezien Stekene wegvalt als bijzonder economisch knooppunt is er geen reden meer om de afweging op gewestelijk niveau te behouden (cf. voor Sint-Gillis-Waas supra). De afweging komt toe aan de provincie.

- Zelzate-Assenede: Er is geen aansluiting op het spoorwegennet of het waterwegennet. De Strategische Adviesraad Ruimtelijke Ordening wijst op de gebrekkige motivatie, betwijfelt of de selectie strookt met de principes van het RSV.

Zelzate ligt op een kruispunt van de noord-zuid gerichte as van stedelijke en economische ontwikkeling Gent-Terneuzen, en de oost-west gerichte as van de E34 die de zeehavens Zeebrugge, Gent en Antwerpen met elkaar verbindt. Dit verantwoordt een selectie. Binnen het grensoverschrijdend stedelijk netwerk Gent-Terneuzen kan gezocht worden naar potenties voor regionale bedrijvigheid, aansluitend op de bestaande concentratie rond het bedrijf Akmo aan Assenede (zonder dat hiervoor evenwel gewacht moet worden op de uitwerking van een integrale visie over het volledige stedelijk netwerk). Daarvoor wordt gezocht naar een geschikte locatie tussen de kern van Zelzate en de bestaande bedrijvigheid van AKMO. Het betreft een kleinschalige ontwikkeling voor (zeehavenondersteunende) regionale bedrijvigheid.

De selectie van de andere bijzondere economische knooppunten wordt behouden omwille van de redenen die vermeld zijn in het informatief deel van het addendum.

De Strategische Adviesraad Ruimtelijke Ordening stelt dat het ~~bijzonder economisch knooppunt Meise-Westrode~~ thuis hoort in categorie 1, niet categorie 2. Het advies van de Strategische Adviesraad Ruimtelijke Ordening wordt gevolgd. Sinds de voorlopige vaststelling van het addendum heeft het dossier van Meise-Westrode immers een evolutie gekend. Het besluit van 18 januari 2008 van de Vlaamse regering houdende definitieve vaststelling van het gewestelijk ruimtelijke uitvoeringsplan Specifiek regionaal bedrijventerrein "Transport, distributie en logistieke zone Westrode" te Meise en Londerzeel werd geschorst door de Raad van State op 29 september 2008 en vernietigd op 4 oktober 2010. Hiermee wordt duidelijk dat de selectie van het bijzonder economisch knooppunt Meise-Westrode tegemoet komt aan het oplossen van een juridische problematiek (m.n. een betwiste interpretatie van een passage in het RSV op basis waarvan het in het gewestplan bestemde industrieterrein wordt ontwikkeld), en niet aan het verzekeren van het aanwenden van potenties voor regionale bedrijventerreinen in het kader van het aanbodbeleid aansluitend bij bestaande concentraties / clusters.

~~Voor het bijzonder economisch knooppunt Kampenhout-Sas worden afvalverwerkingsactiviteiten uitgesloten.~~

De randvoorwaarden voor de ontwikkelingsmogelijkheden van de poort Genk zijn aangescherpt vanuit de omliggende structuren van de open ruimte.

Er zijn tekstuele verduidelijkingen doorgevoerd, o.a. voor het locatiebeleid van kantoren en het START project.

4. Voor wat het thema "lijninfrastructuur" betreft:

In opvolging van het advies van de Strategische Adviesraad Ruimtelijke Ordening is het addendum voor wat de selecties betreft nog eens gescreend en zijn de reacties in het openbaar onderzoek onderzocht. Aanpassingen zijn enkel doorgevoerd wanneer hierover consensus is bereikt tijdens een ruimtelijk planningsproces en deze wijziging ook op één of andere wijze een consultatie van het brede publiek heeft doorstaan.

De beslissing van de Vlaamse regering van 24 september 2010 over het Masterplan Antwerpen 2020 is verwerkt in het addendum. Deze beslissing heeft impact op de selecties voor de Oosterweelverbinding, de R11 en de A102 (zie bijlage 4).

Denderleeuw wordt gezien de rol van het station in het spoorwegnet geselecteerd als hoofdstation. De verdichtings- en ontwikkelingsmogelijkheden van de stationsomgeving die gekoppeld zijn aan deze selectie dienen in verhouding te zijn met de functie van Denderleeuw in het regionaal stedelijk gebied Aalst en kunnen niet ten koste kunnen gaan van Aalst zelf.

5. Voor wat het thema "toerisme, recreatie en sport" betreft:

De Strategische Adviesraad Ruimtelijke Ordening stelt vragen bij de optie om één locatie voor lawaaisport (permanente omlopen met trainingsfaciliteiten) per provincie aan te duiden. Er is voor gekozen deze optie te behouden, maar met duidelijke randvoorwaarden vanuit de open ruimte. De terminologie is aangepast: 'permanente omlopen met trainingsfaciliteiten' werd vervangen door 'gereguleerde omlopen'.

6. Voor wat het thema "landbouw, natuur en bos" betreft:

Uit het advies van de Strategische Adviesraad Ruimtelijke Ordening blijkt dat de betrokken sectoren het nut van een aantal van de voorgestelde wijzigingen in twijfel trekken. Het gaat onder andere om het samenvoegen van de bestemmingscategorieën, landbouw, natuur en bos tot één categorie in de ruimtebegroting.

Er is een aanpassing van de ruimtebegroting doorgevoerd. Er is voor geopteerd de bestaande evenwichten tussen landbouw, natuur en bos en de in het RSV daarvoor gedefinieerde beleidscategorieën aan te houden.

7. Voor wat het thema "grond- en pandenbeleid" betreft:

De Strategische Adviesraad Ruimtelijke Ordening merkt op dat de woningdichtheden in het grond- en pandendecreet en het RSV verschillend zijn. Deze opmerking heeft geen aanleiding gegeven tot aanpassing van het addendum. De dichtheden van het decreet hebben immers enkel betrekking op sociale woonprojecten en zijn bindend. De dichtheden uit het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen zijn richtdichtheden voor ruimtelijk samenhangende gehelen. Beide zijn bijgevolg niet per definitie in strijd met elkaar.

Op voorstel van de Vlaamse minister van Financiën en Begroting en Werk en
Ruimtelijke Ordening en Sport;

Na beraadslaging,

BESLUIT:

Artikel 1. De als bijlage gevoegde gedeeltelijke herziening van het ruimtelijk structuurplan Vlaanderen, met als titel "addendum bij de gecoördineerde versie (april 2004) van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen", wordt definitief vastgesteld.

Artikel 2. De Vlaamse minister, bevoegd voor de ruimtelijke ordening, is belast met de uitvoering van dit besluit.

Brussel,

de minister-president van de Vlaamse Regering,

Kris Peeters

en

de Vlaamse minister van Financiën, Begroting, Werk,
Ruimtelijke Ordening en Sport,

Philippe Muyters